

מי הזיז את הכותל שלי?

רביקה שמעון

כשהייתי קטנה הוא ניבט אלי מתמונות עתיקות, עמוס תפילות ורווי דמעות של דורות. אפוף מסתורין היה וחידות. כי אני נולדתי בארץ הזאת, אחרי כל הקרבות, והוא היה ספון מאחורי חומות. אגדות. "הכותל אזוב ועצבת, הכותל עופרת ודם, יש אנשים עם לב של אבן, יש אבנים עם לב אדם." ידעתי ששכינה שם כמקום של קבע, ידעתי שנבנה מיגיעת עניים. ידעתי סיפורים על גילוייו אי אז בימי הכובשים המוסלמים, אבל, משום מה, הוא היה רחוק ממני.

והנה פרצה לה מלחמת ששת הימים. ביום השלישי למלחמה הניסית הזו, ישבנו בדריכות ליד מקלט הרדיו. מסביב הייתה האפלה, חשיכה, ואנחנו במתח, מלאי ציפייה. ואז בקעה התקיעה מקול השופר וקול הקריין הנרגש, המדווח בשידור חי – "אנחנו בכותל" ... ואבא בוכה כמו תינוק.

כאילו זה היום, אני רואה אותנו בחג השבועות של אותה שנה, צועדים-רצים נחפזים בדרכי עפר, עם כל המוני בית ישראל לראות ולנגוע, בכותל שחזר אלינו. שמלתי הלבנה מכותנה השחירה מאבק וזיעה. זקנים עם מקל דידי ורצו סביבי, ועיניהם צעירות, ופניהם מוארות.

כאילו זה היה היום הגענו שם לרחבה הגדולה עם כולם, ואבא ואמא עמדו המומים.

"הוא נראה, משום מה, קטן יותר", אמרה אמא, ובקולה הסוס ואכזבה.

"זה כנראה בגלל הרחבה." אמר אבא. "משה דיין בצעד חכם גילח פה כמה בתים, אחרת, איך היו כל האנשים האלה נכנסים לכאן?"

כך, פעם הוא היה גבוה ונישא מעל סמטה צרה, אצלי בתמונות, אצל אמא בזיכרון נעורים, והיום הוא כותל עתיק ליד רחבה גדולה. כותל של יונים הומות, פתקאות. כותל הדמעות.

במשך השנים הוא הפך להיות כותל של עצרות, הפגנות, טקסים, אירועים. לאו דווקא במועדים. דווקא בחגי ישראל, היה קשה לפקוד את הכותל. חם, הילדים צמאים ובוכים, השמש קופחת, והרכב חונה רחוק.

אהבתי אותו, את הכותל שלי, בלילה. קריר וצונן, מסתורי, אינטימי. בלי המון חוגג. אהבתי להניח לחי דומעת על קרירות אבניו, ולדבר עם ה'.

מי הזיז לי את הכותל שלי?

אחרי חורבן ימית, שאותו חוויתי על בשרי, משהו השתנה בי. חלל נפער, כמו פצע פתוח, ולפתע הבנתי למה זקנים תימנים בוכים בליל תשעה באב. התחברתי לכאב, מתוך חולות סיני. בתשעה באב בכיתי על חורבן בית המקדש, ומול עיני עיי החרבות של ימית שלי. ההשפלה, האובדן, החלל שנפער, הביזיון. הכותל הנושן שלי הוא רק קיר בעצם, קיר ששרד מחורבן. ושם מאחורי הקיר ששרד הייתה תפארת, שנגזזה אי שם בענני אבק ההיסטוריה.

מי הזיז לי את הכותל שלי?

אני באה לכותל פעם ראשונה עם בתי הקטנה. מסבירה כמו אמא טובה שזה הכותל, ומאחוריו היה פעם בית מקדש. כן, היום יש שם כיפה של זהב... "אז, למה אמא, למה לא בונים עוד פעם את בית המקדש?"

שאלה נכונה.שאלה מביכה.

איך תסבירי לקטנה את סבך הפוליטיקה, הממשלה, הדמוקרטיה, הכנסת, "ממלכתיות", נשיאים אמריקאיים ויועצים לביטחון לאומי. מיני מילים. מילים מפוצצות שהן ריקות מתוכן, לעומת האבסורד הזועק לשמים – אין שם מקדש.

מתי בדיוק הזיזו את הכותל שלי אינני יודעת, אבל אני כבר לא שם. עם השנים החלל שנפער מאחוריו הולך וגדל. לפני כמה שנים לקחה אותי ידידתי אתי המתגוררת ברובע היהודי הישן ל"בית הצלם". פתאום הוא נגלה לעיני, הר

הבית, מזווית ראייה אחרת. היונים הומות מעלי בשמי התכלת, אבל הר הבית מולי גבוה ונישא. "שם" מתלהבת חברתי ומראה באצבע, "תהיה רחבה גדולה, שם עזרת נשים, שם קודש הקדשים... מפה יגיעו, שם יחנו" היא מתארת, ואני שותקת, מעכלת.

אני ליד הכותל, אבל חרפה הוא לי. איך השארנו לעצמנו כל השנים סתם קיר? למה המפתח לא בידינו? איך לא מאסנו בכיפה של זהב על אבן השתיה, שמשם הושתת העולם?

לפני שנה ב"יום ירושלים" עלייתי השכם בבקר להר הבית. טהורה אחרי טבילה. אני ובתי הקטנה יסכה. אנחנו למעלה, ואחרינו עוקב ערבי ובולש שלא נמלמל פסוקי תפילה. "אני ישנה ולבי ער, קול דודי דופק, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה..."

יושב לו "בעל הבירה", מייחל להשכין שכינתו בתוכנו. מסעיר עלינו את הרוחות והזמנים. "מנהרת הכותל", אינתיפדת אל אקצא. ואנחנו – ישנים. הם שם חופרים והורסים, ואנו טומנים ראשינו בחול.

חול. בקשתם חול? הרי לכם- הסעיר עלינו את חולות הים בגוש קטיף. יש חולות ויש חולות. אם לא התחברנו די לחולות הזהב של ימית, הרי אנו קשורים בעבותות אהבה לחולות קטיף.

מי הזיז את הכותל שלי? חולות של זהב.

האם נזוז משם, מחולות הדרום? עוד לא אבדה תקוותנו...מקווה ישראל-ה', ואני בתקווה הפרטית שלי, מצרפת אלי את תקוות כל הדורות, והתקווה עולה למעלה כקו זה המתמשך והולך, ישר כקטורת, מחבר אותנו לאבינו שבשמים.

"שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך....מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה.."
מי הזיז את הכותל שלי? – יש לנו אהבה והיא תנצח!

מרכז ההדרכה המקוון של תנועת אריאל <http://www.tariel.co.il/?CategoryID=1680>

פעולות, ערבים, סיפורים, משחקים ועוד.

בנה את האהבה